

Sygn. akt II CNP 129/07

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Krzysztof Strzelczyk
SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 listopada 2007 r.,

skargi Z. L.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego

w [...] z dnia 15 grudnia 2005 r., wydanego

w sprawie z powództwa Z. L.

przeciwko W.F. i in.,

o zapłatę,

oddala skargę.

Uzasadnienie

Powód Z. L. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 15.12.2005 r., w którym oddalono apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 26.04.2005 r. Tym ostatnim wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił żądanie powoda zasądzenia od pozwanych [...] kwoty 68.540,44 zł z odsetkami z tytułu wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych objętych fakturami VAT w wykonaniu umowy zawartej z pozwanymi. Pozwani zarzucili bowiem, że nie zamawiali u powoda wykonania robót budowlanych, a roboty wykonane przez powoda zostały mu zlecone przez L. ., z którym pozwani zawarli umowę na wykonanie robót budowlanych. L. P. jako wykonawca nie przedstawił pozwanym umowy zawartej z powodem jako przedwykonawcą do zatwierdzenia. Oddalając powództwo Sąd Okręgowy podniósł, że powód reprezentowany przez radcę prawnego na poparcie żądania przedstawił jedynie faktury VAT, których odbiór pokwitował jeden z pozwanych oraz wezwanie do zapłaty. Te dowody były niewystarczające dla uznania zasadności powództwa wobec zarzutu pozwanych, że nie zlecali powodowi spornych robót. Zgłoszone przez powoda w toku postępowania nowe wnioski dowodowe zostały przez Sąd Okręgowy pominięte z uwagi na treść art. 479¹² § 1 k.p.c. Tę ocenę podzielił Sąd Apelacyjny oddalając apelację powoda wyrokiem z dnia 15.12.2005 r.

Skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wskazanego wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego powód oparł na następujących podstawach:

- naruszenie art. 245 k.p.c. w związku z art. 32 i 33 ustawy z dnia 8.01.1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (Dz.U. Nr 11, poz. 56 ze zm.) przez pominięcie roli i znaczenia prawnego faktury VAT według przepisów prawa podatkowego;
- naruszenie art. 479¹² § 1 k.p.c. przez stwierdzenie, że wystawiona i podpisana faktura VAT nie jest wystarczającym dowodem istnienia obowiązku zapłaty po stronie pozwanych w sytuacji, gdy faktury te zostały przyjęte i zaakceptowane przez pełnomocnika pozwanych i częściowo zapłacone;

- naruszenie art. 647 k.c. w związku z art. 32 i 33 ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym.

Wskazując te podstawy powód wniósł o stwierdzenie, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z art. 647 k.c. i art. 245 k.p.c. w związku z art. 32 i 33 ustawy z dnia 8.01.1993 r. o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym wraz z przepisem art. 479¹² § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy działu VIII konstytuujące skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, nie określają pojęcia „niezgodności z prawem”. Z art. 424⁴ oraz z art. 424⁵ § 1 pkt 2 i 3 k.p.c. wynika jedynie tyle, że niezgodność o której mowa, może wynikać z naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, jak i naruszania przepisów postępowania. Chodzi więc o przepisy prawa krajowego, jak i prawa wspólnotowe, inkorporowane na podstawie art. 91 Konstytucji oraz Traktatu akcesyjnego. W tej sytuacji objaśnienia „niezgodności z prawem” należy poszukiwać w całości tej instytucji, przy uwzględnieniu istoty i sensu odpowiedzialności państwa przewidzianej w art. 417¹ § 2 k.c. w związku z art. 77 Konstytucji. Doniosłym argumentem musi być także natura władzy sądowniczej, gdyż pytanie o niezgodność z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego jest w rzeczywistości nie tylko pytaniem o jego bezprawność, lecz także o granice niezawisłości i dyskrecjonalnej władzy sądu. Objaśnienie „bezprawności” orzeczenia nie może więc obejść się bez sięgnięcia do istoty władzy sądowniczej tj. orzekania w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. W konsekwencji sama tylko ocena przedmiotowej zgodności z prawem kontrolowanego orzeczenia jest zatem stanowczo niewystarczająca. W odniesieniu do działalności jurysdykcyjnej sądu konieczne jest sformułowanie anatomicznej, swoistej definicji bezprawności, w szczególności niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, korygowanej specyfiką władzy sądowniczej oraz jej ustrojem.

Zagadnienie to podjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7.07.2006 r. I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 35) stwierdzając, że orzeczeniem niezgodnym z prawem – w rozumieniu art. 424¹ § 2 k.c. w związku z art. 417¹ § 2 k.c. – jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, a ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Inaczej rzecz ujmując, niezgodność z prawem powodująca powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. tylko bowiem w takim wypadku orzeczeniu sądu można przypisać cechę bezprawności. Jeżeli więc sąd nie wykracza poza obszar przyznanej mu swobody, nie pozostaje w kolizji z własnym sumieniem oraz prawidłowo dobiera standardy orzecznicze, to działa w ramach porządku prawnego nawet wtedy, gdy wydane orzeczenie można ocenić jako „obiektywnie” niezgodne z prawem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2005 r. II DP 3/05 niepublik. oraz wyrok SN z dnia 18.01.2006 r. II DP 1/05, niepublik.).

Odnosząc te uwagi do okoliczności niniejszej sprawy należy rozważyć, czy istotnie skarżony wyrok jest niezgodny z prawem, tj. czyli jest orzeczeniem niewątpliwie sprzecznym z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć bądź jest orzeczeniem wydanym w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Antycypując dalsze rozważania stwierdzić należy z całą stanowczością, że tych cech nie można przypisać skarżonemu wyrokowi Sądu Apelacyjnego. Podstawową kwestią w sprawie jest zastosowanie art. 479¹² § 1 k.p.c., który przewiduje tzw. prekluzję dowodową. Wytaczając pozew o zapłatę wynagrodzenia za wykonane na rzecz pozwanych prace budowlane powód zawnioskował jedynie dowody w postaci faktur. Pozwani w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie kwestionowali wykonania tych robót, lecz podnieśli, że wykonał je jako podwykonawca L. P., który jednak nie spełnił wymagań warunkujących solidarną odpowiedzialność pozwanych jako inwestora wobec podwykonawcy (art. 647¹ § 3 k.c.). W tej sytuacji powód dopiero w kolejnym piśmie (k. 65 akt I ACa .../05 Sądu Apelacyjnego) zawnioskował dowód z zeznań świadków oraz dokumentów na

okoliczność, że pozwani bezpośrednio powodowi zlecieli wykonanie tych robót. Sąd Okręgowy oddalił te wnioski dowodowe z uwagi na prekluzję dowodową z art. 479¹² § 1 k.p.c. Zasadność zastosowania tego przepisu nie może budzić żadnych wątpliwości. Należy przy tym zauważyć, że wprowadzie w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem zarzuca się naruszenie art. 479¹² § 1 k.p.c., lecz uzasadnienie tego zarzutu pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią tego przepisu. Powód zarzuca bowiem naruszenie tego przepisu przez stwierdzenie, że wystawiona z podpisami faktura VAT nie jest wystarczającym dowodem istnienia obowiązku zapłaty. Takie uzasadnienie naruszenia tego przepisu nie jest adekwatne do treści w nim zawartej.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia twierdzi się, że faktura VAT ma szczególną moc dowodową, gdyż potwierdza zaistnienie określonego zdarzenia gospodarczego. Powód nie wyjaśnia przy tym, czy owym zdarzeniem gospodarczym jest zawarcie umowy o roboty budowlane przez powoda bezpośrednio z pozwanymi, czy też wykonanie tych robót przez powoda na rzecz pozwanych. Nie sposób – w świetle art. 245 k.p.c. uznać, aby faktura VAT miała inną moc dowodową, niż inne dokumenty prywatne i przepisy prawa podatkowego w jakikolwiek sposób nie zmieniają tego, co wynika z treści art. 245 k.p.c. W każdym razie wyłącznie na podstawie faktury VAT nie sposób ustalić, że strony łączyła umowa określonej treści, jak i tego czy i w jakim zakresie umowa ta została zrealizowana.

Kwestionowane w skardze orzeczenie zapadło więc przy pełnym poszanowaniu przepisów postępowania w sprawach gospodarczych. Wszczynając postępowanie w takiej sprawie strona zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika musi mieć na uwadze szczególne unormowania rządzące tym postępowaniem, a przede wszystkim obowiązującą w tym postępowaniu prekluzję dowodową. Wszelkie w tym względzie uchybienia pociągają za sobą negatywne dla strony konsekwencje.

Z tych względów, na podstawie art. 424¹¹ § 1 k.p.c., skargę oddalono.